

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор,
полковник внутрішньої служби,
к.ю.н., доцент

Олійник О.І.

«___» _____ 2020 р.

СИЛАБУС

**навчального курсу «Внутрішній економічний механізм підприємства»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

начальник кафедри,
доктор економічних наук, професор

Гончаренко О.Г. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри економіки та
соціальних дисциплін

Протокол № __ від «__» _____ 2020 р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 30 годин лекцій, 30
годин семінарських занять та 60 годин самостійна
робота.

Чернігів – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

СИЛАБУС

**навчального курсу «Внутрішній економічний механізм підприємства»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; години: 30 годин лекцій, 30 годин семінарських занять та 60 годин самостійна робота.

Чернігів – 2020

Анотація курсу

Ринкові відносини реалізуються через новий економічний механізм господарювання, основними складовими якого є: планування; комерційний розрахунок; форми організації виробництва і праці; ціноутворення; система податків; фінансування, кредитування; система стимулювання обліку, аналізу і контролю; взаємовідносини з постачальниками і споживачами; самостійність підприємства, його права і відповідальність; відносини виробничого й управлінського персоналу до засобів виробництва та кінцевих результатів господарювання. Економічний механізм розробляється і реалізується відповідно до вимог економічних законів, що відбивають об'єктивно існуючі, постійні, повторювані причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів у сфері виробництва, розподілу й обігу матеріальних благ і послуг. Сучасне підприємство – це складна відкрита виробничо-господарська і соціальна система, яка:

- складається із взаємозалежних частин (виробництв, цехів, дільниць, служб тощо), діяльність котрих впливає на кінцевий результат виробництва;

- взаємодіє із зовнішнім оточенням, з якого в систему надходять необхідні для виробничої діяльності фактори виробництва (входи) та в якому реалізуються і використовуються результати виробництва (виходи) – продукція, роботи, послуги;

- здійснює діяльність, спрямовану на задоволення потреб суспільства (зовнішнього середовища системи);

- має властивості, що притаманні складним відкритим цілеспрямованим системам: здійснює певні процеси протягом життєвого циклу продукції; реагує на зміну зовнішнього оточення і самостійно забезпечує свій розвиток (володіє властивістю самоорганізації); має характерне для складних систем поєднання властивостей цілісності та відокремленості, які певним чином впливають на її функціонування та розвиток.

Кінцевими цілями будь-якого виробництва є створення товарів для задоволення потреб у них суспільства і потреби людини в праці. Для досягнення цих цілей необхідні основні виробничі фактори, тобто предмети праці, засоби праці, земля, праця, інформація. Функціонування підприємства як системи господарюючих елементів (підрозділів) забезпечується через його внутрішній економічний механізм, зміст і структура якого визначається через:

- організаційно-технічну систему або формування вертикальних зв'язків між підрозділами й адміністративним центром та горизонтальних зв'язків між окремими підрозділами;

- систему планування діяльності підрозділів;

- систему контролю й оцінки діяльності підрозділів;

- установлення матеріальної відповідальності підрозділів;

- мотиваційний механізм функціонування.

Мета курсу

Мета навчальної дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» передбачає на підставі сучасних методик пізнання економічних процесів оволодіти знаннями про структуру, принципи побудови та закономірності функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Передумови та форми функціонування внутрішнього економічного механізму						
1	Виробничо-організаційна та економічна структура підприємства.	9	2	2	-	5

2	Структура і форми функціонування внутрішнього економічного механізму	9	2	2	-	5
3.	Цінова політика і стратегія підприємства.	9	2	2		5
Розділ 2. Планування діяльності підрозділів підприємства						
4	Внутрішні ціни та методи їх формування.	9	2	2	-	5
5.	Система та порядок планування.	11	4	2	-	5
6.	Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування.	11	2	4	-	5
7.	Методи здійснення стратегії ресурсозбереження.	12	4	2		6
8.	Планування витрат і прибутку.	11	4	2		5
Розділ 3. Контроль, оцінка та стимулювання діяльності						
9.	Контроль і оцінка діяльності.	8	2	2	-	4
10.	Механізм стимулювання.	7	2	2	-	3
11.	Матеріальна відповідальність за результати роботи.	7	2	2	-	3
12.	Аналіз системи «витрати-випуск-прибуток».	7	2	2	-	3
13.	Регулювання і оцінювання виробничих запасів.	5	-	2	-	3
14.	Адаптація операційної системи до зміни її завантаження.	5	-	2	-	3
Всього годин за курсом		120	30	30	-	60

Завдання до семінарів та самостійна робота

Плани семінарських занять

ТЕМА 1. Виробничо-організаційна і економічна структура підприємства.

Питання до семінарського заняття:

1. Що являє собою внутрішній економічний механізм підприємства?
2. Характеристика принципів і чинників внутрішнього економічного механізму підприємства.
3. Форми існування внутрішнього економічного механізму підприємства.
4. Які передумови функціонування економічного механізму підприємства?

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Характеристика економічної моделі підприємства.
2. Структуризація виробничої системи підприємства.
3. Організаційної структури підприємства і її характеристика.

Література: 7-9, 12, 14, 15, 16.

ТЕМА 2. Структура та форми функціонування внутрішнього економічного механізму.

Питання до семінарського заняття:

1. Підприємство як об'єкт функціонування його внутрішніх економічних механізмів.
2. Структуризація підприємства як важливий внутрішній організаційний механізм.
3. Виробнича та організаційна структура підприємства.
4. Організаційна структура підприємства.
5. Організаційні структури управління.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Економічний механізм підприємства і його характеристика.
2. Принципи побудови внутрішнього-економічного механізму.
3. Умови забезпечення ефективного функціонування внутрішнього економічного механізму.

Література: 7-9, 10-13, 16.

ТЕМА 3. Цінова політика і стратегія підприємства.

Питання до семінарського заняття:

1. Стратегія і тактика ціноутворення на підприємстві.
2. Сутність витратного методу утворення внутрішніх цін.
3. Структура внутрішніх цін.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Необхідність розробки цінової політики підприємства.
2. Критерії вибору цінової стратегії підприємства.
3. Роль цін в управлінні підприємством.

Практична частина

1. Загальновиборничі витрати — це витрати на:

- а) основні матеріали;
- б) основні матеріали і оплату праці виробничих робітників;
- в) утримання, експлуатацію устаткування, організацію й управління виробництвом;
- г) виробництво і збут продукції;
- д) утримання адміністрації підприємства.

2. Підрозділи, що є центрами прибутку, як правило, виготовляють:

- а) продукцію внутрішньоопераційного призначення;
- б) кінцеву продукцію, яку реалізують на ринку,
- в) проміжну продукцію внутрішньоопераційного призначення, яку передають іншим підрозділам за внутрішніми планово-розрахунковими цінами;
- г) усі попередні відповіді правильні;
- д) правильні відповіді б і в.

3. До постійних належать витрати, величина яких:

- а) однакова для різних видів продукції;
- б) не залежить від обсягу продукції в межах даної виробничої потужності;
- в) постійна на одиницю продукції;
- г) має незмінні норми на тривалий час;
- д) постійно зростає.

4. За ступенем участі у системі внутрідоговірних відносин підприємства підрозділи поділяють на:

- а) ті, що працюють за принципами часткового самофінансування, і ті, які функціонують винятково за рахунок загальнозаводських витрат;
- б) підрозділи, які функціонують на принципах часткової самоокупності, і підрозділи, що перебувають на загальнозаводському утриманні;
- в) підрозділи, що формують свою діяльність на принципах повної самоокупності й часткового самофінансування;
- г) підрозділи, які діють лише за принципом часткової самоокупності й перебувають на загальнозаводському утриманні.

5. За нормованої трудомісткості роботи облікова кількість робітників обчислюється:

- а) діленням обсягу роботи у натуральному виразі на фонд часу одного робітника;
- б) діленням трудомісткості роботи на продуктивність праці у натуральному виразі;
- в) діленням нормативної трудомісткості роботи на фонд часу одного робітника з урахуванням коефіцієнта виконання норм;
- г) множенням продуктивності праці на фонд часу роботи одного робітника;
- д) множенням продуктивності праці на трудомісткість роботи.

6. Центр прибутку — це:

- а) основна, первинна ланка підприємства, для якої розробляється ділова стратегія;

- б) виробниче відділення, яке є самостійною господарською одиницею та бере на себе всю відповідальність за результати своєї діяльності;
- в) підрозділи внутрішньовиробничої кооперації, які виробляють проміжну продукцію та вироби для внутрішнього споживання;
- г) усі попередні відповіді правильні;
- д) правильні відповіді б і в.

7. Кошти з фонду накопичення підрозділу спрямовуються на:

- а) виплату заробітної плати працівникам підрозділу;
- б) поповнення запасів оборотних фондів;
- в) фінансування розвитку виробництва.

Література: 7-10, 13-15, 16.

ТЕМА 4. Внутрішні ціни і методи їх формування.

Питання до семінарського заняття:

1. Сутність трансфертних цін і принципи їх формування.
2. Методи розробки трансфертних цін і перетворення їх на механізми функціонування внутрігосподарського ринку.
3. Сутність госпрозрахунку і внутрігосподарського розрахунку.
4. Нормативно-правове врегулювання внутрігосподарських відносин.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Необхідність розробки цінової політики підприємства.
2. Критерії вибору цінової стратегії підприємства.
3. Роль цін в управлінні підприємством.

Література: 9, 10, 12, 15, 16.

ТЕМА 5. Система і порядок планування.

Питання до семінарського заняття:

1. Сутність внутрішньогосподарського планування.
2. Принципи і методи розробки внутрішньогосподарських планів.
3. Нормативна база планування

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Принципи планування та особливості їх реалізації на рівні підрозділів підприємства.
2. Методи ієрархічного планування та сфера їх застосування.
3. Зміст планів підрозділів підприємства різного ієрархічного рівня і економічного статусу.

Практична частина

Задача 1

Скласти баланс робочого часу одного середньоблікового робітника і розрахувати чисельність робітників, необхідних для виконання виробничої програми трудомісткістю 336350 нормо-годин. Відомо, що режим роботи однозмінний у п'ятиденному робочому тижні. Цілоденні невиходи на роботу становлять (днів): на чергові відпустки -15,6; відпустки на навчання - 1,2; через хворобу - 6,6; декретні - 2,1; виконання державних обов'язків - 0,5. Втрати часу у зв'язку із скороченням робочої зміни становитимуть: для підлітків -0,05, для матерів-годувальниць -0,15. Вихідні та святкові дні складатиме 110 днів/рік. Середній відсоток виконання норм заплановано на рівні 110%.

Література: 7-9, 12, 14, 15-16.

ТЕМА 6. Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування.

Питання до семінарського заняття:

1. Сутність і порядок розробки виробничої програми підрозділу.

2. Структура виробничих програм внутрішньогосподарських підрозділів.
3. Методи оцінки продукції у виробничих програмах.
4. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю.
5. Забезпечення виробничої програми трудовими ресурсами.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Планування виробничої програми внутрішньокоопераційних підрозділів.
2. Методи обчислення пропускної спроможності груп устаткування та їх завантаження.
3. Критерії оптимізації роботи системи “машини-обслуговуючий персонал”.

Практична частина

Задача 1.

Розрахувати план випуску товарної, валової та реалізованої продукції швейної фабрики, якщо планується виготовити 2500 курток по ціні 600 грн., 400 пальт по ціні 750 грн. і 1200 костюмів по ціні 325 грн. Також буде виготовлена фурнітура на суму 300 тис. грн., 20% якої буде використано для власних потреб, а решта буде реалізована. Вартість послуг, призначених для інших підприємств, складе 1850 тис. грн. Залишок незавершеного виробництва на початок планового періоду становить 900 тис. грн., на кінець періоду – 600 тис. грн. Залишок готової продукції на 01 січня становив 140 тис. грн., а на 31 грудня – 125 тис. грн.

Література: 7, 8, 9,10, 11,12.

ТЕМА 7. Методи здійснення стратегії ресурсозбереження.

Питання до семінарського заняття:

1. Оптимізація запасів та інтервалів поставки матеріалів.
2. Оцінка руху виробничих запасів та її вплив на собівартість продукції.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Принципи розробки стратегії ресурсозбереження.
2. Напрями ефективного використання ресурсів підприємства в Україні.

Література: 7, 8, 9,10, 11,12.

ТЕМА 8. Планування витрат і прибутку.

Питання до семінарського заняття:

1. Склад витрат підрозділів і порядок їх планування.
- 2.Формування бюджетів підрозділів.
- 3.Планування собівартості продукції.
- 4.Планування прибутку виробничих підрозділів.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Методи напівфабрикатного та безнапівфабрикатного формування витрат підрозділів.
2. Кошторис підрозділу і його функції.
3. Визначення величини прибутку і особливості його розподілу між структурними одиницями підприємства.

Задача 1

Підприємство розширило обсяг випуску продукції та її якість. Визначити загальний приріст прибутку (якщо витрати підприємства не змінюються), у тому числі за рахунок якості (ціни) та збільшення обсягів виробництва. Підприємство реалізувало у базисному періоді 10 тис. од. Продукції за ціною 20 грн., у звітному - на 15% більше за ціною 30 грн.

Література: 7, 8, 9,10, 11,12.

ТЕМА 9. Контроль і оцінювання діяльності.

Питання до семінарського заняття:

1. Загальне поняття про контроль діяльності підрозділів

2. Оцінка діяльності внутрішньогосподарського підрозділу і її критерії.
3. Чекова форма внутрішньогосподарського контролю.
4. Внутрішньогосподарський облік як важлива форма контролю діяльності підрозділів.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Критерії оцінювання діяльності підрозділів.
2. Оцінка ефективності роботи підрозділів і підприємства в цілому.
3. Сутність, завдання та види контролю.

Практична частина

Задача 1.

Для забезпечення виробництва і реалізації продукції необхідна певна сума обігових коштів. Виробнича програма – 700 виробів за рік, собівартість одного виробу – 150 грн. Коефіцієнт наростання витрат в незавершеному виробництві – 0,66.

Витрати основних матеріалів на один виріб – 100 грн. за нормою запасу 25 днів. Витрати допоміжних матеріалів на річний випуск – 6000 грн. за нормою запасу 40 днів, палива – 3200 грн. на 30 днів, інших виробничих запасів – 9000 грн. на 60 днів. Витрати майбутніх періодів – 1000 грн. Норма запасу готової продукції – 5 днів.

Визначте нормативи оборотних коштів за елементами (виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція) та їх загальну суму.

Література: 7, 8, 9,10, 11,12.

ТЕМА 10. Механізм стимулювання.

Питання до семінарського заняття:

1. Роль, форми і джерела стимулювання.
2. Стимулююча функція оплати праці.
3. Оплата праці за кінцевим колективним результатом і її стимулююча роль.
4. Стимулювання через участь у прибутку.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Форми і джерела стимулювання.
2. Види виплат працівникам з прибутку і їх стимулююча роль.
3. Системи стимулювання персоналу в зарубіжних країнах.

Практична частина

1. Залишковий принцип розподілу заводського прибутку дає можливість:

- а) акумулювати частину коштів на рівні підприємства для вирішення питань розвитку підприємства;
- б) правильно визначати виробничу і повну собівартість продукції;
- в) зберігати частину коштів підприємства на випадок непередбачених ситуацій, стихійного лиха.

2. Критерієм розподілу частини прибутку підприємства між його виробничими підрозділами є:

- а) коефіцієнт розподілу прибутку;
- б) витрати виробництва підрозділу за кошторисом;
- в) додані витрати виробництва підрозділу.

3. Валовий прибуток виробничого підрозділу є джерелом сплати:

- а) орендної плати, процентів за кредит;
- б) відшкодування збитків, орендної плати;
- в) повернення внутрізаводських кредитів, процентів за кредит, орендної плати, відшкодування збитків;
- г) утворення фонду накопичення, фонду споживання, резервного фонду.

4. Внутрізаводські договори укладаються:
- на оренду приміщення, устаткування тощо;
 - на постачання сировини і матеріалів;
 - на постачання готової продукції і надання послуг;
 - усі варіанти відповіді правильні.
5. Чи виплачуються з цехових фондів матеріального заохочення премії за виконання особливо важливих виробничих завдань:
- так;
 - ні, бо такі премії виплачуються з цехового фонду заробітної плати;
 - ні, бо вони виплачуються із заводського фонду матеріального заохочення.
6. Добуток середньої частки премій цеху на величину фонду заробітної плати робітників цеху становить:
- суму коштів, що використовуються на поточне преміювання робітників;
 - суму коштів, що спрямовується на виплату винагороди за річними підсумками роботи працівників цеху;
 - величину основної заробітної плати робітників.

Задача 1.

Розподілити між окремими членами виробничої бригади загальний заробіток (основна заробітна плата та премія), що дорівнює 1600 грн., з урахуванням відпрацьованого часу, присвоєних розрядів і встановлених коефіцієнтів трудової участі (КТУ). Потрібну вихідну інформацію наведено в таблиці.

Прізвище	Тарифний розряд	Відпрацьований за місяць час, год.	Погодинна тарифна ставка, грн.	КТУ
Коноваленко	III	150	1,50	1,1
Онищук	V	170	2,00	0,9
Чумак	IV	180	1,70	1,0

Література: 7, 8, 9, 12-13, 16.

ТЕМА 11. Матеріальна відповідальність за результати роботи.

Питання до семінарського заняття:

- Зміст і форми матеріальної відповідальності.
- Методи обчислення збитків і економічних санкцій.
- Особливості внутрігосподарської матеріальної відповідальності.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- Форми матеріальної відповідальності на підприємстві.
- Методи обчислення збитків і економічних санкцій.

Література: 7, 8, 9, 10, 11, 12.

ТЕМА 12 Аналіз системи “витрати – випуск – прибуток”.

Питання до семінарського заняття:

- Завдання та інформаційна база для оцінювання результатів діяльності підприємства
- Аналіз абсолютних показників прибутковості підприємства
- Рентабельність підприємства та її оцінка.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- Сутність безпеки операційної діяльності і методика обчислення її рівня.
- Порядок обчислення операційного лівереджу.
- Визначення беззбиткового обсягу виробництва.

Задача 1

Для кожного з наведених нижче варіантів необхідно визначити пропущені дані:

Варіант	Продаж, грн.	Змінні витрати, грн.	Маржинальний дохід на одиницю	Постійні витрати, грн.	Операційний прибуток, грн.	Обсяг продажу, од.
1	?	300 000	50	?	62 500	10 000
2	630 000	?	?	157 500	105 000	17 500
3	240 000	?	12	60 000	36 000	?

Література: 6-9, 10-14,16.

ТЕМА 13. Регулювання й оцінювання виробничих запасів.

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття, визнання та оцінка запасів.
2. Організація складського обліку.
3. Оцінка наявності та руху запасів, МШП.
4. Оцінка товарів та торгової націнки.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Необхідність створення системи запасів на підприємстві.
2. Класифікація запасів.
3. Особливості регулювання запасів за системою “мінімум-максимум”.

Література: 7- 9, 11, 13-15, 16.

ТЕМА 14. Адаптація операційної системи до змін її завантаження.

Завдання для самостійної роботи

- 1.Механізм адаптації устаткування виробничих систем.
- 2.Обґрунтування форми придбання устаткування

Література: 8-9, 10, 12, 14-15.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Передумови та форми функціонування внутрішнього економічного механізму					
1.	Виробничо-організаційна та економічна структура підприємства	4	-	4	-
2.	Структура і форми функціонування внутрішнього економічного механізму	4	-	4	-
3.	Цінова політика і стратегія	4	-	4	-
Розділ 2.Планування діяльності підрозділів					
4.	Внутрішні ціни та методи їх формування.	4	-	4	-
5.	Система та порядок планування.	4	-	4	-
6.	Виробничі програми та її ресурсне обґрунтування.	4	-	4	-
7.	Методи здійснення стратегії ресурсозбереження.	4	-	4	-
8.	Планування витрат і прибутку.	4	-	4	-
Розділ 3. Контроль, оцінка та стимулювання діяльності					

9.	Контроль і оцінювання діяльності.	4	-	4	-
10.	Матеріальне стимулювання	4	-	4	
11.	Матеріальна відповідальність за результати роботи.	4	-	4	
12.	Аналіз системи «втрати-випуск-прибуток»	4	-	4	
13.	Регулювання і оцінювання виробничих запасів.	4	-	4	
14.	Адаптація операційної системи до змін та їх завантаження.	4		4	
Разом		56		56	
Виконання практичних завдань				4	
Екзамен				40	
Всього				100 балів	

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;
- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 4 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Самостійна робота оцінюється викладачем до 4 балів, за виконання практичних завдань згідно запропонованих тем. Кожен курсант (студент, слухач) має протягом семестру виконати таке завдання. Успішне виконання якого оцінюється за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 1 бал; 2) відповідність змісту темі – 0,5 бали; 3) структурна логічність – 0,5 бали; 4) аргументованість висновків – 1 бал; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 1 бал.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на екзамені на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Орієнтовний перелік питань для здачі екзамену:

1. Економічна модель підприємства.
2. Сутність підприємства як складної відкритої системи.
3. Структуризація виробничої системи підприємства.
4. Структуризація системи управління підприємством.
5. Структура внутрішнього економічного механізму та принципи його побудови.
6. Класифікація і характеристика підрозділів підприємства.
7. Передумови функціонування внутрішнього економічного механізму.
8. Форми функціонування внутрішнього економічного механізму.
9. Еволюція економічного механізму вітчизняних підприємств.
10. Мета цінової політики підприємства.
11. Політика цін життєвого циклу товару.
12. Основні стратегії ціноутворення.
13. Етапи розробки цінової стратегії.
14. Функції і система внутрішніх цін на підприємстві.
15. Методи формування внутрішніх цін.
16. Внутрішні ціни як інструмент організації внутрішньовиробничих економічних відносин.
17. Визначення вартості проміжної продукції.
18. Визначення вартості кінцевої продукції.
19. Стратегія і тактика ціноутворення на підприємстві.
20. Система та зміст внутрішніх планів
21. Особливості нормативної бази внутрішнього планування.
22. Принципи і методи розроблення внутрішніх планів.
23. Нормативна база планування.
24. Зміст і порядок розроблення виробничої програми підрозділів.
25. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю.
26. Забезпечення виробничої програми трудовими ресурсами.
27. Обґрунтування планів випуску та запуску виробів в умовах тривалого виробничого циклу.
28. Показники загального обсягу виробництва.
29. Обґрунтування пропускної спроможності і завантаження груп обладнання
30. Планування виробництва допоміжних підрозділів.
31. Розробка комплексної системи керування раціональним використанням ресурсів
32. Аналіз ресурсовіддачі.
33. Керування витратами і ресурсами на основі вартісного аналізу і вартісного інжиніринга.
34. Склад витрат підрозділів і порядок їх планування.
35. Формування кошторисів підрозділів.
36. Планування собівартості продукції.
37. Планування виробничої інфраструктури.
38. Планування сервісного обслуговування.
39. Формування прибутку виробничих підрозділів.
40. Особливості розподілу прибутку структурних одиниць корпорацій.
41. Контроль як функція управління.
42. Критерії оцінки діяльності.
43. Оцінка виробничої діяльності.
44. Оцінка ефективності роботи за показником витрат.

45. Оцінка діяльності невиробничих та функціональних підрозділів апарату управління.
46. Принципи побудови преміальних систем.
47. Роль, форми і джерела стимулювання.
48. Стимулююча функція оплати праці.
49. Стимулювання через участь у прибутку.
50. Форми і зміст матеріальної відповідальності.
51. Методи обчислення збитків і економічних санкцій.
52. Особливості внутрішньовиробничої матеріальної відповідальності
53. Сутність і передумови аналізу системи “витрати-випуск-прибуток”.
54. Аналіз рівноваги та безпеки діяльності підприємства.
55. Залежність прибутку від операційної активності та структури витрат.
56. Оптимізація запасів та інтервалів постачання матеріалів.
57. Оцінювання руху виробничих запасів і його вплив на собівартість продукції.
58. Сутність і форми адаптації операційної системи.
59. Механізм адаптації устаткування виробничих систем.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Рекомендована література

Нормативна література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К.: Феміна, 1996. 64 с.
2. Господарський кодекс України: Від 16 січня 2003 року. К.: Атіка, 2003. 208 с.
3. Закон України “Про власність” *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №20.
4. Закон України “Про банкрутство” *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №31.
5. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” *Галицькі контракти*. 1998. №№1-2.
6. Закон України “Про оплату праці” *Галицькі контракти*. 1995. – №21.

Основна література

7. Антипова С.П., Рижиков В.С., Підгора Є.О., Біличенко Н.А. та ін. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. посіб. Краматорськ: ДДМА, 2010. 188с.
8. Вільям Дж. Стивенсон. Управление производством. М.: Бином, 1998. 928с.
- 9.
10. Внутрішній економічний механізм підприємства. Тексти лекцій для студентів галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво” напряму підготовки “Економіка підприємства” всіх форм навчання / Укладачі: Мініна О.В., Поленкова М.В. Чернігів: ЧНТУ, 2016. 92 с.
11. Внутрішній економічний механізм підприємства: навчально-методичний посібник / Житник Т.П. Біла Церква: Пшонківський О.В., 2019. 210 с.

12. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства : Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2016. 228 с
13. Григор'єва О.В. Внутрішній економічний механізм функціонування підприємства. Полтава: ПолтНТУ, 2019. 89 с
14. Гуткевич С. О. Внутрішній економічний механізм підприємства [текст] : навч. посіб. : Вид-во СПД Купріянов В.С. 2011. 362 с
15. Економіка і організація інноваційної діяльності: [навч. пос.] / І. І. Цигилик, С. О. Кропельницька [та ін.]. К. : ЦНЛ, 2004. 128 с.
16. Економіка й організація інноваційної діяльності: [підручник] ; [під ред. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. К. : В-во «Професіонал», 2004. 960 с.
17. Єрмошенко М.М., Ганущак-Єфіменко Л.М. Механізм розвитку інноваційного потенціалу кластерооб'єднаних підприємств: Монографія. К.: Національна академія управління, 2010. 236 с
18. Економіка підприємства : [підручник] / за ред. С. Ф. Покропивного. [вид. 2-е, перероблене та доповнене]. К. : КНЕУ, 2006. 350 с.
19. Економіка та менеджмент : [навч. пос.] / за наук. ред. О. Є. Кузьміна. Львів : Вид-во ДУ "Львівська політехніка", 1996. 828 с.

Додаткова література

1. Валдайцев С. В. Управление инновационным бизнесом : [учеб. пос. для вузов]. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. 343 с.
2. Валуев С. А. Организационный менеджмент. М. : Вильямс, 2003. 385 с.
3. Василенко В. А. Стратегии и инновации в системе менеджмента : [учеб. пос.]. М. : МГИУ, 2001. 418 с.
4. Василенко В. О. Теорія та практика розробки управлінських рішень : [навч. пос.] .К. : ЦУЛ, 2002. 420 с.
5. Василенко О. В., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент : [навч. пос.]. К. : ЦУЛ Фенікс, 2003. 440 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1 Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <https://www.google.com.ua>
2. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://libfree.com>
3. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://subject.com.ua>
4. Онлайн-бібліотека навчальної літератури <http://www.vuzlib.su>
www.iet.ru/usaid/innovations
5. www.innovation.com.ua
6. www.projectmanagement.ru